

TESTIMONIS DE PAU

EN UN
CONTEXT
DE CONFLICTE

INTRODUCCIÓ

Un any més, des de FundiPau us fem a mans una proposta didàctica per al Dia Escolar de la Noviolència i la Pau, una jornada que cada 30 de gener ens recorda la importància del llegat de Gandhi. Enguany coincideix que es compleixen 75 anys de la seva mort amb el 60è aniversari (a l'agost) de la 'Marxa sobre Washington pel treball i la llibertat', una concentració multitudinària que va representar un punt d'inflexió en la història dels drets civils als Estats Units. En aquella marxa, Martin Luther King va pronunciar el seu famós discurs en què, a partir de la frase 'tinc un somni', defensava un món sense discriminacions entre les persones i on es respectessin els drets humans de tothom.

Gandhi i Luther King, en espais geogràfics i temporals diferents però on la violència era molt present, van saber trobar vies alternatives a la confrontació violenta per canviar les coses. Amb eines com la resistència pacífica i la desobediència civil no violenta van aconseguir modificar el rumb de la història dels seus països. Van ser dues persones revolucionàries que van optar per estratègies alternatives a la violència per assolir objectius justos.

Malauradament però, avui la violència encara és molt present com a forma de relació entre les persones i els pobles. En el context actual, amb l'esclat de la guerra a Ucraïna, l'increment de les respostes militaritzades, l'auge de l'extrema dreta amb discursos que atien l'odi i la discriminació i les vulneracions de drets que pateixen moltes persones, creiem que aprofundir en el pensament i les propostes de persones com Gandhi i Luther King, entre d'altres, poden oferir noves perspectives i contribuir a generar canvis d'actitud entre els més joves.

Les activitats d'aquesta proposta didàctica volen contribuir a fomentar actituds creatives i respectuoses en l'entorn més proper de l'alumnat —a casa, a l'escola, al barri o al poble— basades en el respecte, la inclusió i la solidaritat.

També els anima a trobar exemples propers i quotidians de persones que actuen com ho van fer Gandhi o Luther King.

El Dia Escolar de la Violència i la Pau se celebra cada 30 de gener per commemorar l'aniversari de la mort del Mahatma Gandhi i per recordar el seu llegat. Aquesta jornada, instaurada el 1964 per Llorenç Vidal, vol contribuir a promoure la cultura de pau, la noviolència, el compromís i la resolució pacífica dels conflictes entre els infants i el jovent.

Aquest document inclou propostes de treball orientades a la reflexió i al debat per a alumnes de primària, ESO i Batxillerat.

OBJECTIUS

- Reflexionar sobre la manera de relacionar-los amb els altres, tant a nivell personal com col·lectiu, el paper que hi té la violència i què provoca a la llarga.
- Conèixer les aportacions de persones que, com Gandhi i Luther King, van optar per alternatives noviolentes per canviar situacions d'opressió i injustícia.
- Reflexionar sobre qui són els nostres 'models', què n'admirem i fer-nos conscients dels valors que defensen i si afavoreixen —o no— la convivència i el respecte.

ACTIVITATS PER A INFANTIL I PRIMÀRIA

L'escola és un dels primers espais on els infants aprenen a conviure fora de l'àmbit de la família, on han de relacionar-se i interactuar amb altres nenes i nens. I també és l'àmbit on poden aprendre aspectes fonamentals de la cultura de pau, com la convivència, el respecte i la valoració de la diferència i la importància de compartir en comptes de competir.

A PARTIR DE LECTURES

Us proposem que llegiu a classe el llibre 'Un món meravellós' (J.S. Pinillos, ed. Estrella Polar) que tracta de la diversitat i l'autoestima. És un conte il·lustrat sobre el respecte a totes les persones per diferents que siguin i la importància de crear una societat on tothom hi tingui cabuda. Tal com van defensar Gandhi i Martin Luther King.

En acabar la lectura es pot comentar amb els infants i també es pot fer una **dinàmica** per veure que tots i totes tenim coses en comú amb persones que ens semblen diferents. Es tracta de fer-los fer diferents grups en funció de diversos factors, per exemple: els que tenen germans i els que no en tenen, els que els agrada nedar i els que no, els que tenen una mascota i els que no, etc. I així veuen com cada vegada van canviant de grup i van trobant coincidències i complicitats amb companys i companyes que creien molt diferents.

També podeu elaborar una petita biografia d'un o dels dos personatges d'aquesta proposta (adaptades al cicle on es faci l'activitat). Es poden fer a partir dels contes de l'editorial Parramon Em dic... Martin Luther King i Em dic... Gandhi.

En acabar la lectura es pot preguntar als nens i nenes què els ha cridat més l'atenció de la vida dels personatges i proposar-los de fer un dibuix d'allò que més els hagi agradat.

Al cicle superior també poden fer una activitat plàstica construint un **acordió** tridimensional amb unes **fotos** de Gandhi i Luther King. Aquí teniu un **vídeo** de com ho podeu fer.

Una altra opció pot ser llegir el discurs "**Tinc un somni**" que Martin Luther King va pronunciar el 1963 (adaptar-lo a l'edat si cal).

- A infantil i cicle inicial de primària es pot demanar que dibuixin "un somni" que permeti millorar la vida de les persones.
- Al cicle mitjà o superior de primària poden escriure el seu "somni", compartir-lo i fer un mural o un document que els reculli tots.
- Per al cicle superior de primària es poden buscar frases significatives dels dos personatges i elaborar un mural digital per grups.

TESTIMONIS PROPERS

Proposar a l'alumnat que pensi en testimonis de pau que tenen en el seu entorn proper, en l'àmbit familiar, veïnal, de coneguts, associacions, etc. que, per tal com viuen, per com són, o per com actuen contribueixen a fer una societat més solidària, humana i justa. En poden fer una descripció destacant per què l'han escollit i presentar-ho a la resta de classe.

Les activitats es poden cloure fent algun compromís personal per aplicar en el seu dia a dia, en l'àmbit familiar o comunitari.

ACTIVITATS PER A SECUNDÀRIA I BATXILLERAT

CRONOGRAMA DE LA LLUITA NOVIOLENTA

Podeu demanar a l'alumnat que faci una recerca sobre la cronologia vital d'un o dels dos personatges en paral·lel, destacant el context social i polític en què van viure i els moments clau en què van optar per la desobediència civil noviolenta o la rebel·lió pacífica. Es pot fer en dos grups i després posar en comú els resultats de la recerca.

A partir d'aquí, es pot reflexionar sobre què hauria passat si haguessin optat per la violència per defensar la seva posició. També es pot fer una cronologia més àmplia marcant tots els moviments noviolents des del segle XIX fins l'actualitat.

EL SOMNI D'UN MÓN MILLOR

Després d'escoltar la cançó de Pau Vallvé “[En un somni estrany](#)” es pot analitzar i debatre sobre la lletra i contrastar el món que somia l'autor amb situacions reals que van en el sentit contrari. També es pot proposar a l'alumnat que escrigui una altra lletra amb somnis d'un món millor.

EL DEBAT

El debat és una bona eina per analitzar un tema des de diversos punts de vista i permet que tothom pugui aportar les seves idees, opinions, coneixements, experiències i reflexions. Afavoreix l'intercanvi i enriqueix les visions de totes les persones que hi participen.

- El debat es pot fer a partir del discurs que Martin Luther King va fer l'agost del 1963 en el marc de la Marxa sobre Washington pel treball i la llibertat “[Tinc un somni](#)”. Si l'activitat es fa en el marc de la classe d'anglès, es pot veure [▶ el vídeo del discurs de Martin Luther King](#) per fer el debat després.
- També es pot fer a partir del [discurs sobre la noviolència de Gandhi](#) del 1942. [Aquí trobareu tots els seus discursos](#).

IDEES PER DINAMITZAR EL DEBAT

En quin context social i polític es van escriure aquests textos? Hi ha alguna similitud amb l'actualitat?

Si avui féssim cas del que diuen, es podrien evitar conflictes com el d'Ucraïna?

PERSONES DE PAU

En quin context social i polític es van escriure aquests textos? Hi ha alguna similitud amb l'actualitat?

Si avui féssim cas del que diuen, es podrien evitar conflictes com el d'Ucraïna?

Al llarg de la història, i també en l'actualitat, hi ha moltes persones d'arreu del món que han promogut i promouen canvis per reclamar drets i posar fi a la violència a partir d'iniciatives noviolentes i que busquen formes alternatives a la confrontació, l'agressió i la imposició per solucionar problemes i posar fi a les injustícies.

Us proposem que animeu el vostre alumnat a trobar algunes d'aquestes persones i a valorar les seves aportacions. Es pot dividir la classe en diferents grups i que cadascun faci recerca sobre una persona i en acabat que tots els grups la posin en comú.

Us en proposem alguns exemples: Rosa Parks, Desmond Tutu, Shirin Evadi, Wangari Maathai, Malala Yousafzai, Ellen Johnson Sirleaf, Liu Xiaobo.

Igual que en les anteriors propostes, es pot acabar l'activitat amb un compromís personal: què podem fer / aplicar nosaltres en l'àmbit personal i comunitari del que ens diuen personatges que hem estudiat?

ART PER LA PAU

Com a proposta alternativa o complementària, proposem fer alguna obra d'art (dibuix, mural, pintura, ceràmica, vídeo, àudio, manualitat) relacionada amb algun o amb els dos personatges que centren aquesta proposta o amb algun altre que escullin. Es pot fer a partir de la seva imatge i d'alguna de les seves frases que més hagi inspirat o agradat l'alumnat i col·locar l'obra en un lloc ben visible, a l'aula o a l'escola.

Mapa DENIP 2023

Si voleu donar a conèixer i compartir les activitats que heu fet durant la jornada, us animem a què enllaceu la plana de la vostra web on les tingueu penjades al [Mapa DENIP 2023](#) que estarà actiu a partir del 27 de gener del 2022. Es tracta del mapa col·laboratiu creat per FundiPau que permet veure d'un cop d'ull totes les activitats que s'han fet durant aquesta diada escolar per la noviolència i la pau.